

Filozofická
fakulta

VNITŘNÍ NORMA FF UP

FF-B-24/06

**Statut Etického panelu
Filozofické fakulty
Univerzity Palackého v Olomouci
pro výzkum**

- Obsah:** Tato vnitřní norma stanovuje působnost a pravomoc Etického panelu FF UP, pravidla pro jeho jednání a způsob obsazení jeho členů. Dále tato vnitřní norma vymezuje případy, v nichž je nezbytné posouzení návrhu výzkumného projektu Etickým panelem FF UP. Stanoví také, kdy a jakým způsobem se Etický panel FF UP k projednávanému návrhu výzkumného projektu vyjádří.
- Garant:** proděkan pro organizaci a rozvoj
- Platnost:** dnem 18. 4. 2024
- Účinnost:** dnem 25. 4. 2024

Statut Etického panelu Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci pro výzkum

Preambule

S ohledem na skutečnost, že objektem mnoha vědeckých a výzkumných prací a projektů realizovaných na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci je člověk, je tento statut vypracován v souladu se základními principy, které tento fakt reflektují. Tyto principy jsou obsaženy např. v *Evropské chartě pro výzkumné pracovníky* a v *Etickém rámci výzkumu*, jak jej přijala Vláda České republiky svým usnesením č. 1005 ze dne 17. 8. 2005.

Článek 1

Poslání a podstata činnosti, sídlo

1. Etický panel Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci pro výzkum (dále jen „**Etický panel**“) zřizuje děkan Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „**FF UP**“) po projednání Akademickým senátem FF UP (dále jen „**senát**“).
2. Etický panel je stálým poradním orgánem děkana fakulty, do jehož působnosti náleží vydávat stanoviska při posuzování splnění etických standardů pro základní či aplikovaný výzkum a výzkumné projekty (dále společně jen „**výzkumné projekty**“), které provádí zaměstnanci FF UP či studenti studující ve studijních programech uskutečňovaných na FF UP (dále společně jen „**předkladatel**“ či „**předkladatelé**“).
3. Etický panel má zajistit, že výzkumné projekty, které posuzuje, budou hodnoceny kompetentním, objektivním a nezávislým procesem.
4. Posláním Etického panelu je také předběžná kontrola zajištění ochrany důstojnosti, svobod, zdraví, kvality života a bezpečnosti všech osob, které se účastní výzkumu.
5. Posláním Etického panelu je dále kultivace a šíření správné praxe a osvědčených postupů při zpracovávání návrhů výzkumných projektů a nápomoc ke zvýšení kvality návrhů výzkumných projektů obecně.
6. Sídlem Etického panelu a místem jeho jednání je sídlo děkanátu FF UP, pokud předseda Etického panelu nerozhodne jinak.

Článek 2

Předmět činnosti Etického panelu

1. Etický panel posuzuje zejména etickou přípustnost návrhu výzkumného projektu, jichž je FF UP nebo její zaměstnanec koordinátorem nebo hlavním řešitelem, a to jak z hlediska celého jeho zaměření, tak v rámci řešení plánovaných postupů a nástrojů výzkumu. Etický panel je oprávněn posoudit také úroveň předpokládané informovanosti účastníků výzkumu a úroveň ochrany jejich práv.
2. Zaměstnancům FF UP a studentům DSP je doporučeno předložit výzkumný projekt k posouzení Etickému panelu v těchto případech:
 - a) stanoví-li to právní předpis či závazná mezinárodní smlouva (biomedicína, využití biomedicínských postupů);
 - b) vyžaduje-li schválení Etickým panelem poskytovatel dotace či jiné podpory;

- c) vyžaduje-li schválení Etickým panelem příslušný odborný časopis, resp. schválení Etickým panelem je podmínkou pro možnost publikovat v určitém odborném časopise dle záměru předkladatele;
 - d) u výzkumu realizovaného u zranitelných jedinců či skupin;
 - e) u výzkumu, jehož předmětem je sběr nebo zpracování dat, které umožňují identifikaci konkrétních osob nebo skupin
 - f) u tzv. zastřeného výzkumu, popř. jiných eticky problematických metodách výzkumu.
3. V případech uvedených v předchozím odstavci je dotčený zaměstnanec FF UP povinen předložit žádost o posouzení výzkumného projektu v souladu s touto vnitřní normou s dostatečným předstihem a spolu se všemi nezbytnými přílohami, viz článek 10, odstavec 9.
 4. Etický panel se nezabývá kvalifikačními pracemi studentů Bc a Mgr studia. V případě disertačních prací Etický panel zváží přijetí žádosti o posouzení etických aspektů výzkumu na doporučení školitele v případech stanovených v bodu 2. Tímto není ovlivněna povinnost školitele vzhledem k doktorandovi.
 5. Předmětem činnosti Etického panelu zásadně není posouzení etických aspektů postupu žadatele či řešitele výzkumného projektu v průběhu řešení takového projektu.

Článek 3

Členství v Etickém panelu, předpoklady členství

1. Etický panel má nejméně 6 a nejvýše 9 členů.
2. Funkční období člena je tříleté. Člen může být jmenován opakovaně.
3. Člen Etického panelu je při výkonu funkce nezastupitelný.
4. Člen Etického panelu by měl mít dostatečné zkušenosti a odborné znalosti, aby byl schopen posuzovat návrhy výzkumných projektů v souladu s náplní činnosti Etického panelu.
5. Členem Etického panelu může být pouze bezúhonná osoba; takovou osobou se pro účely této vnitřní normy rozumí osoba, která nebyla odsouzena pro úmyslný trestný čin či se na ni hledí, jako by nebyla odsouzena.

Článek 4

Vznik a zánik členství

1. Členy Etického panelu jmenuje písemně děkan po projednání Vědeckou radou FF, a to zpravidla z členů akademické obce UP, popř. z emeritních profesorů UP. Členem Etického panelu se může stát i osoba, která není pracovněprávním vztahu k FF UP, resp. UP.
2. Vědecká rada FF UP a děkan FF UP při výběru členů Etického panelu přihlíží k tomu, aby v Etickém panelu byly zastoupeny hlavní vědecké obory pěstované na FF UP, jichž se předmět činnosti Etického panelu zejména týká.
3. Návrhy na členy Etického panelu se předkládají k rukám děkana FF UP. Návrh může předložit kterýkoli člen akademické obce FF UP. Součástí návrhu musí být souhlas navrženého s členstvím v Etickém panelu. Děkan není vázán předloženými návrhy; je oprávněn Vědecké radě předložit k projednání také další vhodné kandidáty členství, kteří souhlasí se členstvím v Etickém panelu.
4. Před uplynutím funkčního období členství v Etickém panelu zaniká:
 - a) vzdáním se členství;
 - b) dnem, kdy bylo předsedovi Etického panelu doloženo, že došlo k pravomocnému odsouzení člena Etického panelu za úmyslný trestný čin;
 - c) odvoláním děkanem po projednání Vědeckou radou FF UP.

Článek 5 Práva a povinnosti členů Etického panelu

1. Člen Etického panelu má povinnost se aktivně podílet na jeho činnosti.
2. Členové Etického panelu jsou povinni za všech okolností jednat s maximální snahou o objektivní posouzení dané věci. Při rozhodování jsou vázáni jen právem, vnitřními předpisy a normami UP, zjištěnými skutečnostmi a svým svědomím.
3. Dozví-li se člen, že se ho projednávaná věc může v souvislosti se svým členstvím nebo při výkonu své funkce osobně týkat (dále jen „**střet zájmů**“), informuje o tom bez zbytečného odkladu ostatní členy poté, co se o něm dozví. Je-li člen ve střetu zájmů, není oprávněn hlasovat ve věci, které se střet zájmů týká.
4. Za střet zájmů se u členů Etického panelu považují zejména případy, kdy člen panelu:
 - a) je předkladatelem nebo členem řešitelského týmu projednávaného výzkumného projektu;
 - b) má takové osobní či pracovní vazby na předkladatele nebo další členy řešitelského týmu projednávaného výzkumného projektu, které by mohly ovlivnit jeho úsudek při projednávání výzkumného projektu;
 - c) podává jako navrhovatel nebo člen řešitelského týmu výzkumný projekt do stejné soutěže, do níž je podáván projednávaný projekt (za podmínky, že může dojít k soutěži takových podaných výzkumných projektů).
5. Člen Etického panelu nesmí zneužít informace o obsahu posuzovaných výzkumných projektů.
6. Člen Etického panelu bude zachovávat mlčenlivost o informacích a skutečnostech, které se dozví v souvislosti se svým členstvím v Etickém panelu, není-li touto vnitřní normou stanoveno jinak.

Článek 6 Předseda Etického panelu

1. Předsedu Etického panelu si zvolí členové Etického panelu ze svého středu na prvním zasedání a v případě uvolnění funkce na nejbližším zasedání Etického panelu. První zasedání svolá děkan nejpozději do jednoho měsíce od jmenování členů Etického panelu. Ke zvolení je třeba nadpoloviční většiny přítomných členů Etického panelu.
2. Člen etického panelu je volen předsedou nejdéle na dobu zbytku svého funkčního období člena Etického panelu; členové etického panelu mohou předsedu zvolit i na kratší dobu, nejméně však na 1 rok.
3. Děkan nebo předseda může pověřit jiného člena Etického panelu v zastupování předsedy.
4. Funkce předsedy etického panelu zaniká:
 - a) zánikem členství předsedy v Etickém panelu;
 - b) uplynutím funkčního období předsedy (uplynutím času, na který byl předseda zvolen);
 - c) vzdáním se funkce předsedy;
 - d) odvoláním z funkce předsedy, a to nadpoloviční většinou hlasů všech členů Etického panelu.

Článek 7 Příprava jednání Etického panelu

1. Etický panel zasedá podle potřeby. Zasedání svolává předseda Etického panelu nebo jím pověřený člen Etického panelu tak, aby členové Etického panelu obdrželi pozvánku nejpozději 10 dní před zasedáním. Součástí pozvánky je i program zasedání.
2. V mimořádných a odůvodněných případech je předseda Etického panelu oprávněn svolat zasedání Etického panelu ve lhůtě kratší.

3. Předseda je povinen svolat zasedání Etického panelu bez zbytečného odkladu po obdržení žádosti o posouzení výzkumného projektu, nejpozději však první měsíc následující po měsíci, ve kterém byla žádost podána.
4. Předseda Etického panelu nebo jím pověřený zástupce zajistí, aby minimálně 10 dní před zasedáním Etického panelu měli jeho členové možnost se seznámit v plném rozsahu se všemi materiály, které budou na jednání projednávány. V mimořádných a odůvodněných případech lze tuto lhůtu rozhodnutím předsedy zkrátit.
5. Předseda nebo jím pověřený člen Etického panelu určí nejméně 10 dní před zasedáním Etického panelu u každé posuzované věci zpravodaje; zpravodaj je povinen věc podrobně prostudovat, případně připravit konkrétní návrh stanoviska Etického panelu a koncept jeho odůvodnění.
6. Požádá-li předkladatel o urychlené posouzení výzkumného projektu a doloží-li objektivní důvody svědčící ve prospěch urychleného posouzení, postupuje předseda Etického panelu či jím pověřený člen tak, že zkrátí v tomto článku uvedené lhůty; Etický panel pak projedná věc přednostně.

Článek 8

Jednání Etického panelu

1. Jednání řídí předseda Etického panelu nebo jím pověřený člen Etického panelu.
2. Zasedání Etického panelu je neveřejné. Zasedání Etického panelu se může s hlasem poradním účastnit děkan FF UP a předseda senátu, a to za předpokladu, že u nich nenastane střet zájmů. Etický panel si může přizvat k jednání s hlasem poradním další osoby podle povahy posuzované věci.
3. Etický panel je oprávněn přizvat k jednání též předkladatele výzkumného projektu či jinou osobu, jejichž zájmů se výzkumný projekt dotýká.
4. Etický panel je usnášeníschopný, pokud je přítomna dvoutřetinová většina všech jeho členů.
5. Z jednání Etického panelu je pořizován zápis, který ověřuje předseda nebo jím pověřený člen Etického panelu. Zápis obsahuje stručný přehled projednané agendy včetně výsledků hlasování členů Etického panelu.

Článek 9

Hlasování Etického panelu

1. Předseda i každý člen Etického panelu má jeden hlas.
2. K přijetí stanoviska je potřeba nadpoloviční většiny hlasů přítomných k hlasování oprávněných členů Etického panelu. Je-li žádost o posouzení výzkumného projektu projednána, avšak nedojde k přijetí stanoviska ani k odložení rozhodnutí o věci, pak platí, že stanovisko je negativní.
3. O procedurálních otázkách se hlasuje aklamací.
4. O meritorních záležitostech, zejména o stanoviscích Etického panelu, se hlasuje veřejně (zdvížením ruky, slovním vyjádřením), přičemž každý člen může zdůvodnit své rozhodnutí.
5. Požádá-li kterýkoli člen Etického panelu o to, aby hlasování bylo tajné, předseda Etického panelu takové žádosti vyhoví; rozhodne zároveň o formě tajného hlasování a způsobu jeho provedení.
6. Etický panel může hlasovat korespondenčně (dále jen „**per rollam**“), avšak jen v takovém případě, že daný podnět byl předem projednán na zasedání Etického panelu. Při hlasování per rollam postupuje předseda Etického panelu v souladu s Jednáním řádem senátu.

Článek 10

Předkládání a projednávání návrhů výzkumných projektů

1. Etický panel posuzuje návrhy výzkumných projektů na žádost předkladatele, respektive hlavního řešitele výzkumného projektu na fakultě, nebo studenta FF UP za podmínek touto vnitřní normou stanovených.
2. Výjimečně může dojít také k posouzení výzkumného projektu z podnětu jiného zaměstnance FF UP nebo z vlastní iniciativy.
3. Jsou-li předloženy podklady pro jednání Etického panelu neúplné, vyžádá si předseda od předkladatele, popř. jiné dotčené osoby, jejich doplnění.
4. Návrhy výzkumných projektů jsou Etickému panelu předkládány k posouzení prostřednictvím jeho předsedy.
5. Náležitosti žádosti o posouzení výzkumného projektu Etickému panelu jsou zveřejněny ve veřejné části internetových stránek FF UP.
6. Etický panel přijímá k projednání zpravidla ty návrhy projektů, jejichž řešení ještě nebylo zahájeno.
7. Ve výjimečných a odůvodněných případech je předseda Etického panelu, resp. jím pověřený člen, oprávněn přizvat k vyjádření k věci konzultanta, ať již zaměstnance UP, případně jinou osobu. Předseda Etického panelu či jím pověřený člen zajistí, aby se konzultant zavázal k dodržení mlčenlivosti o posuzované věci.
8. Předkladatel je oprávněn vzít žádost o posouzení výzkumného projektu zpět, a to nejpozději předtím, než bude započato hlasování o stanovisku k tomuto výzkumnému projektu.
9. Etický panel projedná žádost o posouzení výzkumného projektu zpravidla do 60 dnů ode dne řádného podání žádosti (v případě urychleného posouzení zpravidla do 30 dnů). Žádost je podána řádně, je-li kompletní, obsahuje nezbytné přílohy a není třeba dalšího doplnění žádosti předkladatelem.

Článek 11

Stanovisko Etického panelu

1. Etický panel vydává k posuzovaným návrhům výzkumných projektů písemné stanovisko, a to souhlasné nebo nesouhlasné.
2. Nesouhlasné stanovisko Etický panel vydá pouze tehdy, nespĺňuje-li výzkumný projekt etické standardy pro základní či aplikovaný výzkum a výzkumné projekty, popř. je výzkumný projekt v rozporu s požadavkem zajištění ochrany důstojnosti, svobod, zdraví, kvality života a bezpečnosti všech osob, které se účastní výzkumu.
3. Nesouhlasné stanovisko Etický panel detailně odůvodní a věcně podloží. Etický panel výslovně vymezí, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je výzkumný projekt nesouladný s požadavky stanovenými odstavcem 2.
4. Stanovisko Etického panelu se zasílá předkladateli posuzovaného návrhu projektu a děkanovi. Administrace chodu panelu a jeho rozhodnutí, včetně archivace provádí oddělení vědy a výzkumu děkanátu FF.
5. Členové Etického panelu nesmí provádět žádné změny v předložených návrzích projektů.
6. V případech, kdy k návrhu výzkumného projektu vydá Etický panel souhlasné stanovisko, může Etický panel doporučit provedení drobných změn projektu či drobných změn doložených dokumentů (poučení nebo informovaný souhlas).
7. V případě, že Etický panel ve svém nesouhlasném stanovisku doporučí změnu projektu nebo změnu některého z doložených dokumentů (například poučení nebo informovaného souhlasu), může žadatel podat k opakovanému projednání pozměněný návrh.

Článek 12

Další činnost Etického panelu

1. Etický panel, jeho předseda či jím pověřený člen může na základě iniciativy předkladatele výzkumného projektu poskytnout předběžnou konzultaci při přípravě výzkumného projektu a přípravě žádosti o etické posouzení výzkumného projektu.
2. Etický panel je oprávněn na základě zkušeností ze své činnosti vydávat obecná doporučení pro předkladatele výzkumných projektů. Tato doporučení budou zpravidla přílohou zápisu ze zasedání Etického panelu, případně budou zveřejněna ve veřejné části internetových stránek FF UP.
3. Etický panel se ve výjimečných případech zabývá i jinými podněty než žádostmi o posouzení výzkumného projektu, souvisí-li tyto podněty s činností a posláním Etického panelu dle článků 1 a 2 tohoto statutu. Podněty pro činnost Etického panelu mohou vycházet od kteréhokoli člena akademické obce FF UP či zaměstnance FF UP.
4. Podněty, které nesouvisí s činností a posláním Etického panelu dle článku 1 a 2 tohoto statutu, se Etický panel nezabývá. O odložení takových podnětů je oprávněn rozhodnout samostatně předseda Etického panelu či jím k tomu pověřený člen; taková osoba o odložení podnětu vyrozumí podatele podnětu.
5. Etický panel se dále nezabývá anonymními podněty.

Článek 13

Jednací jazyk

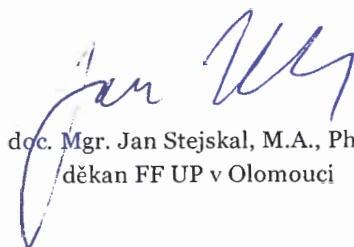
1. Podnět či žádost o posouzení výzkumného projektu lze podat v českém, slovenském či anglickém jazyce.
2. Jednacím jazykem Etického panelu je jazyk český, není-li jiné dohody mezi členy Etického panelu.
3. Stanovisko Etického panelu je zpravidla vyhotovováno v českém jazyce; je-li to důvodné a požádal-li o to předkladatel výzkumného projektu, stanovisko bude vyhotoveno v jazyce anglickém.

Článek 14

Závěrečná ustanovení

1. Tento statut nahrazuje dosavadní statut platný od 16. 10. 2020.
2. Tento statut nabývá platnosti dnem jeho uveřejnění a účinnosti sedmým dnem po dni, kdy nabyl platnosti.

V Olomouci 18. 4. 2024

doc. Mgr. Jan Stejskal, M.A., Ph.D.
děkan FF UP v Olomouci